

dat de bijen het zoo gemakkelijk mogelijk bereiken kunnen. Daarna dekken we het geheel weer warm toe. Voor broed-aanzet is vooral ook groote warmte noodig. We zorgen er dus om dezen tijd steeds voor, zoo weinig mogelijk warmte uit de kast te laten verloren gaan.

Ik neem hier tevens de gelegenheid weer te baat, om de lezers ernstig te waarschuwen, om toch geëen gebruik te maken van buitenlandsche voerhonig, die dikwijls tegen goedkoope prijzen wordt aangeboden. Reeds meermalen heb ik de treurige ondervinding ermee opgedaan, dat de bijen door het gebruik van deze minderwaardige honig ziek werden. Voert duizendmaal liever suikeroplossing dan die buitenlandsche zoogenaamde »honig«.

Willen we den broedaanzet nog meer bevorderen, dan volge men de raad, die ik overneem uit het Maandschrift voor bijenteelt en die ik U zeer kan aanbevelen:

»Men mengte drie lepels suiker met één lepel melk en voege daar zooveel water aan toe als noodig is om de suiker op te lossen. Hiervan dient men om den anderen dag elk volk een lepel vol van toe. Men kan dit het eenvoudigst doen door het mengsel met een lepel tusschen de raten in te storten.« Ook hier raad ik U ten sterkste aan deze oplossing te storten tusschen de raten waar de bijen op een klompje bijeen zitten, ook wachtte men zich van dat voedsel te veel toe te dienen, 't moet ineens door de bijen opgebruikt kunnen worden; te veel van dit voedsel zou de melk doen verzuren. Dan zou de kolonie inplaats van voordeel nadeel aan deze behandeling ondervinden. Indien we nu eens een vroeg en zacht voorjaar mochten krijgen, zoodat onze nijvere bijtjes veel stuifmeel en honig kunnen halen dan ben ik overtuigd, dat onze kasten weer in heel korten tijd zullen wemelen van bijen. Dan zult U verwonderd staan van de inwerking van het voederen. Ik hoop verder in den tijd nog eens in de gelegenheid te zijn U iets over de bijen mede te deelen.

Mijn beste wenschen voor een goed bijenjaar. Als slot een opwekking aan de niet-imkers om dit jaar ook eens kennis te maken met het zoo eigenaardige leven van onze bijen. Ik ben ervan overtuigd, dat niemand daarvan berouw zal hebben.

Baarn.

ANT. LABOYRIE. ?

Literatuuroverzicht.

„Die Natur ist somit des Menschen beste Erzieherin und Lehrmeisterin, weil ihre Lehren gut und wahr sind“

SCHLEIDEN. »Das Meer«.

Al wachten verschillende boeken op aankondiging, toch vind ik het noodig om even halt te houden bij het onderwerp: *Amerikaansche natuurvorschers* waarvan ik in het vorige verslag twee voorname representanten van den tegenwoordigen tijd noemde in *William Long* en *Ernst Thompson Seton*. Amerika is wel steeds een der landen geweest waar op een superieure manier in natuurwetenschappen gewerkt wordt met Engeland en Duitschland is het de plek op aarde waar de natuurstudie haar hoogtij viert. En wanneer ik van »natuurstudie« spreek hier, bedoel ik de natuurstudie om haar zelfs wil, en niet om hare gevolgen voor de menschelijke

maatschappij, want dat vind ik een soort studie van veel lageren rang, een vorm van hebzucht en begeerigheid etc. Natuurstudie in haar hoogste phase mag alleen een uiting zijn van hooger mensch zijn en een streven tot dieper mensch worden. Op het eerste gezicht zal het vreemd schijnen dat *Amerikanen* met hun practischen zin in dit verband onder de eersten genoemd worden, maar ieder die *Amerikanen* van zekere lezingen in dit vak beter heeft leeren kennen zal dit moeten beamen.

De Amerikaansche natuurvorschers-wereld heeft bijzondere eigenschappen, waardoor ze een innemende bekooring onder het publiek te weeg brengt. De bekooringsoorzaak voor de lezers van hun werken is moeielijk in 't kort te definieeren; misschien nog het beste door te zeggen: ze zijn zoo eenvoudig, waar en accuraat. Verder proeft men uit alles een meesterschap in fijn opmerken, zuiver concluderen, objectief gadeslaan; belangeloos en zuiver zijn hun bedoelingen waarmee ze werken. Leest men een Duitsch of Engelsch werk over natuurstudie, dan zit tusschen de regels over een ontdekking op natuurhistorisch terrein vaak een achtergedachte om daaruit voordeel te trekken, op politiek of oeconomisch gebied, of om terwille van de ontdekking een plant of dier uit onze samenleving te willen verbannen, verblind als men is door menschelijke staat- of huishoudkunde, waardoor men dan onmogelijk het wezen op zijn juiste waarde schijnt te kunnen schatten. Die achtergrond ontbreekt bij de meeste *Amerikanen* ten eenenmale. Het groote enthousiasme van *Wilson* en *Audubon*, *Amerika's* groote *Ornithologen* van voorheen, zit ook hun nog in 't bloed, maar als kinderen van een geheel anderen tijd in de natuurwetenschappen hebben ze meer beheersching, zijn ze gecondenseerder.

Welk natuurhistoricus heeft niet het beroemde boek van *Hudson: The naturalist in La Plata* (London 1895; ± f5) verschillende malen met groote verrukking gelezen? En mogen de latere werken van *Hudson* lang niet die hoogte hebben bereikt, ze zijn het bestudeeren overwaard. Eén heeft hij nog in *Zuid-Amerika* geschreven n.l. *Idle days in Patagonia* (London 1893 ± f5) de rest handelt over Engelsche natuuronderwerpen. (Een zuiver faunistisch werk is nog *Argentine Ornithology*, een standaardwerk waarvan hij een van de twee samenstellers is). De mij bekende Engelsche werken van hem zijn: *Nature in Doronland* (London 1906 ± f5); *Hampshire Days* (London 1906 ± f6); *Birds in a Village* (London 1893 ± f3) *London Birds* (± f3) *Birds and Man* (f3), en ten slotte *British Birds* (London 1902 ± f3) Al deze werken bevatten ontzettend veel mooi's. Het laatste genoemde is ook voor beoefenaars van Nederl. *Ornithologie* een bepaald mooi boek: korte, kernachtige scherp omljnde karakteristieken van de levenseigenschappen dezer vogels geeft het en daarbij fijne goed getroffen teekeningetjes (100 in aantal) en grootere platen, van *Lodge* benevens 8 schitterende litho's (in kleuren) van den grooten dierschilder *Archibald Thornburn*, een schilder die zulke bekoorlijk-zachte, warme natuurgetrouwe wezentjes voor ons oog weet te tooveren dat men als kenner van zoo'n dier terstond zegt »daar zit nu alles in wat ik wensch.« Zoo'n plaat geeft oneindig meer dan de beste photo wat het dier zelf betreft, al geeft de photo in andere opzichten weer meer. Zijn »gewasschen« teekeningen uit *The illustr.* *London News* van voor jaren zal iedereen zich natuurlijk nog herinneren (waar zijn ooit mooier *Scholeksters*, natuurlijker *Putters* op 't papier verschenen? wiens vliegende *Smelleken* had ooit rapper vlucht?); toen hebben natuurlijk velen terstond boeken opgesnuffeld, die hij illustreerde en ik zal U daarvan in een volgend overzicht vertellen. Zeker *Keulemans* is een even groot schilder en dierenkenner, maar toch weer van een ietwat andere nuance (De beroemde groote meezengroep van *Keulemans*, eigendom thans van de weduwe van *Henry Seeborn* te *London* is het meest in het genre van *Thornburn*).

Doch, om terug te komen op mijn eigenlijke onderwerp: om te zien wat de *Amerikanen* ook op dit laatste gebied vermogen, beschouwe men eens de exquisite pentteekeningen van de beschreven dieren in *Long's* werken (vooral de nieuwste.) Iemand die dat kan, kent een dier ook totaal! en met weinig lijnen is daar een enorm effect verkregen. Deze teekenaar werkte ook geheel in samenhang met *Long* zelf, die evenals *Thompson* ook den geheelen nacht in de wildernis kampeert jaar in, jaar uit, terwille van de studie. Trouwens de boeken van *Long* zijn van a-z met zulk achtevé uitgegeven dat ze reeds op dit punt meesterwerken zijn. De boeken van *Thompson* zijn iets grover waf de randillustraties betreft en soms te populair bedoeld; toch

verraden de groote platen, dat Thompson (die ook zelf de platen van zijn werken teekent) een groot artiest is. In zijn pas verschenen standaardwerk »Life Histories of Northern animals« dat ik als een diepe bron¹⁾ van natuurkennis zóér hoog schat staan de platen ook op een zeer hoog niveau.

Om de mooie stijl goed weer te geven van vele Amerikaanse schrijvers, zal ik een paar citaten neerschrijven die een beeld geven van de richting waarin gewerkt wordt.

»One who lives for a few weeks in the wilderness, with eyes and ears open, soon finds that, instead of the lawlessness and blind chance which seem to hold sway there, he lives in the midst of law and order.«

»Indeed, I find that any animal or bird becomes interesting the moment you lay aside your gun and your prejudices. It is simply impossible for the man who chases through the woods with dogs and rifles, intent on killing his game, ever to understand an animal.« Long.

»Die Tiere in diesem Buch haben alle wirklich gelebt. Ihr Leben flosz dahin, wie ich es geschildert habe, und sie bewiesen Persönlichkeit und Heldengröße weit nachdrücklicher, als es meine schwache Feder wiederzugeben im stande war. Ich glaube, dasz die Naturwissenschaft durch die allgemeine Behandlung, wie sie gewöhnlich üblich, viel verloren hat.« (Uit de Deutsche vertaling van Thompson's boek »Bingo«).

»My theme is the living animal« zegt de laatste in zijn »Life Histories«.

Löns zegt in een kritiek over Thompson:

»Der Verfasser ist ein Sonntagskind, Maler Dichter, Jäger, Landwirt in einer Person, und von einer unendlichen Liebe und Freundschaft für die Tierwelt beseelt.« Verbluffende Naturtreue« zegt Dr. Schmid.

¹⁾ De prijs is niet f40 maar f45.

Deutscher Lehrerverein für Naturkunde.

Ter verduidelijking en aanvulling van mijn vorig bericht. het volgende:

I. De contributie bedraagt in dit jaar f1.90. Daarvoor ontvangt men:

a. het tijdschrift »Aus der Heimat«, in 6 afleveringen.

b. een boekdeel. In 1910 wordt niet een deel van »Reitter's Käferbuch« gegeven, maar een »Petrefaktenkunde« van Fraas, met 72 steendrukplaten. In de volgende drie jaren verschijnt telkens weer een deel van het Keverboek.

c. Het recht, vroeger verschenen boeken tegen bepaalde lage prijzen na te bestellen, o.a. de beide verschenen deelen van het Keverboek voor f3.— de twee

II. Buiten het lidmaatschap om worden door mij geen boeken afgeleverd. Wie dus boeken wenschte te ontvangen, beginne met zich op te geven als lid. Voor wie dit laatste niet wenschte zijn de boeken in den boekhandel verkrijgbaar tegen sterk verhoogden prijs.

III. Geen aflevering geschiedt dan na ontvangst van het bedrag.

IV. Namens het Hoofdbestuur van den »Verein« verzoek ik alle vroegere leden, die nog deeltjes van »Sturm's Flora« of afleveringen van »Aus der Heimat« missen, welke niet zijn weggeraakt en waarop zij krachtens hun lidmaatschap recht hadden, mij daarvan kennis te geven. Het Hoofdbestuur zal hun in dezen zooveel doenlijk tegemoetkomen.

V. Nieuwe leden, welke de beide Keverboeken besteld en ontvangen hebben, en de jaargangen 1908 en 1909 van »Aus der Heimat« daarbij wenschen te ontvangen, kunnen deze bekomen tegen bijbetaling van 80 cents voor de twee jaargangen samen. Voorloopig gelieven zij alléén per briefkaart te bestellen; later krijgen zij bericht, wanneer hunne bestelling aangekomen is.

VI. De lidmaatschapskaarten (tevens kwitantie) ontvangen alle leden met de eerstdaags verschijnende eerste aflevering van »Aus der Heimat«.

VII. Ook aan andere belangstellende vereenigingen dan de afdelingen der N. N. H. V. zal ik gaarne een compleet stel van de »Schriften« ter inzage zenden.

VIII. Hier volgt een lijstje van de belangrijkste der vroeger uitgegeven »Schriften«:

1. Obermeyer, Pilzbüchlein I en II (elk 24 gekl. pl.) à 85 c.
2. Schütte, Insektenbüchlein (m. 40 gekl. pl.) f 1.40.
3. Geyer, Land- und Süßwassermollusken (m. 18 pl.) f 2.10.
4. Sturm, Flora von Deutschland, 14 dln. (elk m. 64 gekl. pl.) à 85 c., dl XV (Register) à 55 c.; het geheele stel f 11.75.
5. Exkursions-Flora 65 c.

6. Meierhofer, Biologie der Blütenpflanzen, f 1.05
7. Reitter, Käfer Deutschlands, dl. I f 1.40, dl. II f 1.60 (beide met 40 gekl. platen, tezamen ± 1200 afb. van kevers).
8. Fraas, Petrefaktenkunde, (zie boven, bij I b) f 1.60.
9. Pheersdorfer, Terminologie, 65 c.
10. Lehmann, Unsere Vögel (m. 200 afb. op 12 gekl. pl.) f 1.40
11. Riedel, Gallwespen, 90 c.

(N°. 10 en 11 worden herdrukt en verschijnen in 1910).

Alles franco thuis. Ter tegemoetkoming in administratieve verzendingskosten en ter voorkoming van een eventueel tekort is voorloopig de Mark iets hooger berekend dan 60 cents.

De »Kassier des Landesvereins Holland«

Amsterdam.

J. KOORNNEEF.

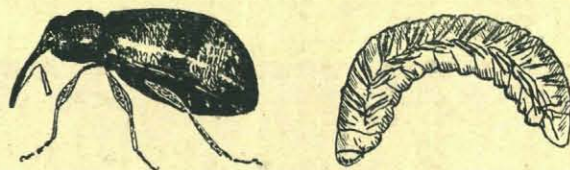
1e. Const. Huigensstr. 67.

Springende Meidoornknoppen.

Niets trekt zoo spoedig onze aandacht als beweging in een voorwerp dat we gewoon zijn als leven- of bewegingloos te beschouwen. Zoo waren de springende boontjes van Perry een attractie destijds en al werden ze weinig gekocht, de prijs 30 cent was nogal kras, kijkers waren er genoeg voor 't raam waar 't bord met boontjes stond.

De oorzaak is een rupsje, dat door zich plotseling te krommen en den wand van 't boontje den schok mededeelen, dit laatste doet opspringen. Zooals bekend is, doen sommige cocons van sluipwespen etc. dit ook en zelf de bloemknoppen van de Meidoorn huisvesten een danslustige bewoner.

Verleden jaar ontving de Redactie van D. L. N. een doosje met Meidoornknoppen die volgens den afzender aan een hevige dansbeweging ten prooi moeten geweest zijn. Helaas wilden de bloemknoppen geen beweging meer toonen, ze waren verdroogd en de »motor« een klein larfje dat erin zat, evenzoo.

Meidoornbloesemkever met larve.

Ondertusschen hield ik dit jaar de Meidoorns in 't oog en jawel, de mooie bloemtuien van de groote Meidoornruikers op Craailo werden, niet in geringe mate, ontsierd door de vele bruine knoppen, die niet opengingen en bijna allen een geelwit larfje bevatten.

Direct na het plukken« sprongen« de knopjes zeer duidelijk, maar spoedig hield dat op, en 's namiddags, een 4 tal uren na het plukken, deden ze 't al niet meer. Toch was 't larfje dat in elk knopje zat nog levend. Ik deed de knopjes in een goedsluitend doosje, zoodat de verdamping tot een minimum beperkt werd en had verder geen tijd meer er naar te kijken daar ik op reis moest.

Einde Juli weer eens in 't doosje kijkend, bevond ik, dat dit wemelde van kleine, maar zeer fraaie snuitorretjes. Ze waren roodbruin gekleurd met een schuinen witten band en een lang en spits snuitje. Ze geleken veel op onze appelbloesemkever en determinatie bracht me ook werkelijk bij dit geslacht; mijn nieuw kweekje bleek te zijn: *Anthonomus pedicularius* Lim. (Ulmi de Geer.)

»Sur les fleurs des Aubépines, la larve vivant dans les boutons«, zegt Lameere; dat klopt dus prachtig

Zooals bekend is, kan een neefje van de Meidoornbloesemkevers (zoo zullen we 't diertje maar doopen) nl. de *Anthonomus pomorum* Lim., zeer schadelijk worden voor appels en soms aan peren. Ze vernielen de bloesem op de zelfde wijze. Het wijfje boort met haar snuit een gaatje in de jonge knop, schuift haar eitje erin en de daaruit komende larve vernielt de knop zoo, dat deze zelden meer open gaat.

Ook de larfjes van de Meidoornbloesemkevers doen dit en eten bovendien nog gaten in de kroonbladeren.

Als middel tegen *A. pomorum* wordt opgegeven, lijmbanden om de stammen, iets dat weinig geven zal, daar de kevertjes kunnen vliegen.

Ter bestrijding van *A. pedicularius* L. kan dienen het afplukken en vernietigen der aangetaste knoppen. Tegen *pomorum* gaat dit moeilijk.